

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาหาภาษิตีสานตามแนวทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม
เพื่อการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น

ชื่อผู้เขียน

นางสาวกมลมาลย์ คำแสน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย**คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์**

รองศาสตราจารย์ศรีวิไล

พลมณี

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิเรกชัย

มัททชะลิน

กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวยการ

อุ้นคำเมือง

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาภาษาอีสานที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และจัดทำข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับครู เพื่อประกอบการสอนรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น

ข้อมูลที่ได้ศึกษานำมาจากหนังสือฉบับบทวิของชาวบ้านของจารุวรรณ ธรรมวัตร ร้อยกรองท้องถิ่นของประเทือง คล้ายสุบรรณ์ และไขภามิตโบราณอีสานของปรีชา พิณทอง เมื่อคัดเลือกแล้วรวมพจนานาณิตได้ 367 ภาณิต ซึ่งจำแนกตามเนื้อหาลักษณะทางสังคมและ วัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในพจนานาณิตได้เป็น 5 ลักษณะ คือ 1)ระบบครอบครัว มี 35 ภาณิต แสดงการเลือกคู่ครอง การปฏิบัติตนในการครองคู่ ระบบเครือญาติของชาวอีสาน 2) สภาพความเป็นอยู่สภาพทางอาชีพมี 103 ภาณิต แสดงอาชีพส่วนใหญ่ของชาวอีสาน คือ การเกษตร เช่น การทำนา การเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก มีการค้าขายสินค้าที่จำเป็นบ้าง ในสภาพทางสังคมชาวอีสานอาศัย อยู่รวมกันเป็นหมู่บ้าน สร้างบ้านเรือนเอง 3) วัฒนธรรมการบริโภคมี 30 ภาณิต แสดงอาหาร ประเภทต่างๆที่ชาวอีสานนิยมรับประทาน และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมเนื่องมาจากการบริโภค 4) ระบบค่านิยมมี 165 ภาณิต แสดงค่านิยมการยกย่องผู้มีความรู้ มีคุณธรรม การเชื่อฟังผู้อาวุโส ค่านิยมเกี่ยวกับสตรี การชดมันในชนบประเพณีและการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 5) ศาสนาและความเชื่อ มี 34 ภาณิต แสดงความเชื่อเรื่องกรรม บาปบุญคุณโทษ อคติชาติและชาติหน้าตลอดจนคติ

ทางพุทธศาสนาทุกด้าน ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับครูเพื่อประกอบการสอนรายวิชา
วรรณกรรมท้องถิ่น ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยความรู้สำหรับครู กิจกรรมเสนอแนะ
ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการสอนสำหรับครูทั้งหมด 10 กิจกรรม ตัวอย่างการวิเคราะห์
ผลภวณิศตามแนวทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม

ผลภวณิศนั้นได้สะท้อนลักษณะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น ที่คิดสร้างสรรค์ถ้อยคำ
ที่เรียบง่ายธรรมดาเปรียบเทียบ เพื่อสื่อความคิดความปรารถนาที่ลึกซึ้งในการสั่งสอนคนทั่วไป
จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนอีสานจะต้องช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาไว้ การศึกษาเป็นอีกด้าน
หนึ่งที่สามารถนำเอาผลภวณิศมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อสร้างความตระหนักให้
นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญวัฒนธรรมทางภาษาอันมีค่านี้ก็จะคงอยู่กับสังคม
อีสานตลอดไป